DOC 56 **1861/001**

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

3 november 2026

WETSVOORSTEL

tot instelling van de preventieve verbeurdverklaring van goederen van illegale oorsprong ingeval de strafprocedure niet kan worden voortgezet

(ingediend door de heer Khalil Aouasti c.s.)

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

3 novembre 2026

PROPOSITION DE LOI

visant à instaurer la confiscation préventive de biens d'origine illicite en cas d'impossibilité de poursuivre la procédure pénale

(déposée par M. Khalil Aouasti et consorts)

SAMENVATTING

Dit wetsvoorstel strekt tot instelling van de preventieve verbeurdverklaring van goederen van illegale oorsprong ingeval de strafprocedure in bepaalde omstandigheden niet kan worden voortgezet.

RÉSUMÉ

La présente proposition de loi vise à instaurer la confiscation, à titre préventif, de biens d'origine illicite en cas d'impossibilité de poursuivre la procédure pénale dans certaines circonstances.

N-VA	:	*Nieuw-Vlaamse Alliantie*
VB	:	*Vlaams Belang*
MR	:	*Mouvement Réformateur*
PS	:	*Parti Socialiste*
PVDA-PTB	:	*Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique*
Les Engagés	:	*Les Engagés*
Vooruit	:	*Vooruit*
cd&v	:	*Christen-Democratisch en Vlaams*
Ecolo-Groen	:	*Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen*
Anders.	:	*Anders.*
DéFI	:	*Démocrate Fédéraliste Indépendant*
ONAFH/INDÉP	:	*Onafhankelijk-Indépendant*

Afkorting bij de nummering van de publicaties:		*Abréviations dans la numérotation des publications:*	
DOC 56 0000/000	*Parlementair document van de 56e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer*	*DOC 56 0000/000*	*Document de la 56e législature, suivi du numéro de base et numéro de suivi*
QRVA	*Schriftelijke Vragen en Antwoorden*	*QRVA*	*Questions et Réponses écrites*
CRIV	*Voorlopige versie van het Integraal Verslag*	*CRIV*	*Version provisoire du Compte Rendu Intégral*
CRABV	*Beknopt Verslag*	*CRABV*	*Compte Rendu Analytique*
CRIV	*Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)*	*CRIV*	*Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)*
PLEN	*Plenum*	*PLEN*	*Séance plénière*
COM	*Commissievergadering*	*COM*	*Réunion de commission*
MOT	*Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)*	*MOT*	*Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)*

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Een preventieve verbeurdverklaring invoeren

Financiële criminaliteit is een complexe materie die veel vertakkingen heeft naar onder meer de drugshandel, de wapenhandel, witwaspraktijken, fiscale fraude en mensenhandel. Vaak gaat het om criminele organisaties van maffioze aard. Al die vormen van criminaliteit moeten prioritair worden aangepakt.

In de strijd tegen de georganiseerde misdaad en de drugshandel moet de focus van justitie absoluut worden verlegd. Het volstaat niet langer om de daders van misdrijven op te sporen, te vervolgen en te veroordelen. Ook de motor van hun activiteiten moet worden aangepakt, namelijk het criminele geld en vermogen.

Een aspect van de georganiseerde misdaad dat vaak over het hoofd wordt gezien, is dat criminele groepen niet alleen geld willen verdienen. Sommige groepen willen ook een vorm van gezag uitoefenen over een territorium en de bevolking die er woont. Het gaat dan over een criminele machtsstructuur, anders gezegd het vermogen van een criminele groep om eigen regels vast te stellen, die te handhaven en geleidelijk aan bepaalde taken uit te oefenen die normaal gesproken de Staat toekomen. De vraag is dan: wie bepaalt wat in een bepaald gebied toegestaan, verboden of mogelijk is?

Een van de gevaren is uiteraard dat geweld een dagelijkse praktijk en dus systemisch wordt. Een ander, al te vaak onderschat gevaar is dat het gezag geleidelijk verschuift van de Staat naar die criminele organisaties.

De strijd moet zowel tegen het criminele geweld als tegen de toenemende machtsovername worden gevoerd. Het zorgwekkendst aan georganiseerde misdaad is immers niet dat drugsdealers gewelddadiger of rijker worden, maar dat ze de lokale economie in handen krijgen, diensten aanbieden en een zekere maatschappelijke aanvaarding genieten. Daarvoor moeten ze vermogen verwerven op het territorium in kwestie. Op dat moment nemen ze het niet langer alleen op tegen politie en justitie, maar dingen ze ook naar het gezag van de Staat en diens legitimiteit bij de bevolking.

De gerechtelijke autoriteiten waarschuwen er al jaren voor dat België een narcostaat wordt. Ze wijzen op de

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Instaurer une confiscation préventive

La criminalité financière est une matière complexe, qui a énormément de ramifications tant dans les domaines de la drogue, du trafic d'armes, du blanchiment d'argent, de la fraude fiscale, de la traite des êtres humains, et qui relève le plus souvent d'entreprises mafieuses. Toutes ces formes de criminalité doivent être traitées de manière prioritaire.

Dans la lutte contre la criminalité organisée et le narcotrafic, il est devenu indispensable de déplacer le centre de gravité de l'action de la justice. Il ne suffit plus d'identifier, de poursuivre et de condamner les auteurs d'infractions: il faut également s'attaquer à ce qui constitue le moteur de leurs activités, c'est-à-dire l'argent et le patrimoine criminels.

Une dimension souvent négligée de la criminalité organisée est que les groupes criminels ne cherchent pas seulement à gagner de l'argent. Certains cherchent également à exercer une forme d'autorité sur un territoire et sa population. C'est ce que l'on appelle la "gouvernance criminelle": la capacité d'un groupe criminel à fixer ses propres règles, à les faire respecter et, progressivement, à exercer certaines fonctions normalement associées à l'État. La question devient alors: qui décide de ce qui est permis, interdit ou possible sur un territoire?

L'un des dangers est évidemment la violence qui s'installe pour devenir systémique. Mais un autre danger, trop souvent sous-estimé, réside dans la possibilité d'un transfert progressif de la légitimité de l'État vers ces organisations criminelles.

Il convient de lutter à la fois contre la violence criminelle et contre la volonté de prendre le pouvoir. En effet, le stade le plus préoccupant de la criminalité organisée n'est pas que celui où les trafiquants deviennent simplement plus violents ou plus riches. C'est celui où ils deviennent capables de contrôler l'économie locale, rendre des services et obtenir une forme d'acceptation sociale. D'où la nécessité pour eux d'acquérir du patrimoine sur le territoire concerné. À ce stade, la criminalité organisée ne concurrence plus seulement la police ou la justice: elle concurrence l'État lui-même dans l'exercice de son autorité et dans sa légitimité auprès de la population.

Cela fait quelques années déjà que les autorités judiciaires alertent sur le risque pour la Belgique de devenir

gevaarlijke infiltratie van de drugshandel in de instellingen, wat niet zonder gevolg mag blijven.

Een van de manieren om drugsdealers te bestrijden, is hun vermogen aan te pakken. Dit wetsvoorstel strekt er dan ook toe in het Belgisch recht een procedure in te voeren waarmee onder nauwkeurig omschreven omstandigheden preventief een vermogen of goed van criminele oorsprong verbeurd kan worden verklaard zonder dat daaraan een strafrechtelijke veroordeling voorafgaat.

De principiële vraag is vrij eenvoudig: wanneer het gerecht over voldoende bewijsmateriaal beschikt om de criminele oorsprong van een vermogen of goed aan te tonen, moet dan noodzakelijkerwijs worden afgezien van de verbeurdverklaring ervan, alleen omdat er geen definitieve strafrechtelijke veroordeling is?

Dit wetsvoorstel beantwoordt die vraag ontkennend.

De aanpassing moet evenwel strikt worden afgebakend. De strijd tegen crimineel vermogen mag niet leiden tot een uitholling van de beginselen van de rechtsstaat. Het is niet de bedoeling willekeurige verbeurdverklaringen mogelijk te maken, maar wel een specifieke gerechtelijke procedure uit te werken waarbij de doeltreffendheid van de strijd tegen de georganiseerde misdaad wordt verzoend met de eerbiediging van het eigendomsrecht, het vermoeden van onschuld, de rechten van verdediging en de rechten van derden.

Een verbeurdverklaring gericht tegen crimineel vermogen

In ons traditionele strafrechtelijk systeem is de verbeurdverklaring voornamelijk gelinkt aan de veroordeling van een persoon. Er wordt een strafbaar feit vastgesteld, de dader wordt schuldig bevonden en de rechter kan vervolgens de instrumenten, de opbrengsten of de vermogensvoordelen die uit dat strafbare feit voortvloeien verbeurdverklaren.

Preventieve burgerrechtelijke verbeurdverklaring berust op een andere logica. Het voornaamste doel is niet om iemand te straffen, maar om goederen waarvan de criminele herkomst voldoende kan worden aangetoond uit de legale economie te verwijderen, zelfs wanneer er geen strafrechtelijke veroordeling heeft plaatsgevonden.

Het is dus de bedoeling de focus gedeeltelijk te verschuiven van de persoon naar het vermogen. De aanpak die uitsluitend gebaseerd is op het bestraffen van de dader verschuift naar een aanvullende aanpak, namelijk de opbrengst van het misdrijf afnemen.

un “narco-État”. Ces alertes démontrent l’infiltration dangereuse du narcotrafic au sein des institutions et ne peuvent être laissées sans réponse.

L’une des manière de lutter contre les trafiquants est de s’attaquer à leur patrimoine. La présente proposition de loi vise dès lors à introduire en droit belge une procédure permettant, dans des circonstances strictement définies, de confisquer à titre préventif un patrimoine ou un bien d’origine criminelle sans qu’une condamnation pénale préalable soit nécessaire.

La question de principe est relativement simple: lorsque la justice dispose d’éléments suffisamment solides permettant d’établir l’origine criminelle d’un patrimoine ou d’un bien, doit-elle nécessairement renoncer à le confisquer au seul motif qu’elle n’a pas pu obtenir une condamnation pénale définitive?

La présente proposition entend répondre à cette question par la négative.

Une telle évolution doit toutefois être strictement encadrée. Renforcer la lutte contre le patrimoine criminel ne peut conduire à affaiblir les principes de l’État de droit. Il ne s’agit pas de permettre une confiscation arbitraire, mais d’organiser une procédure judiciaire spécifique conciliant l’efficacité de la lutte contre la criminalité organisée avec le respect du droit de propriété, de la présomption d’innocence, des droits de la défense et des droits des tiers.

Une confiscation dirigée contre le patrimoine criminel

Dans notre système pénal classique, la confiscation est principalement liée à la condamnation d’une personne. Une infraction est constatée, son auteur est déclaré coupable et le juge peut alors confisquer les instruments, les produits ou les avantages patrimoniaux provenant de cette infraction.

La confiscation civile préventive repose sur une logique différente. Son objectif premier n’est pas de punir une personne, mais de retirer de l’économie légale des biens dont l’origine criminelle peut être suffisamment établie, même lorsqu’une condamnation pénale n’a pas pu intervenir.

Il s’agit donc de déplacer partiellement le regard de la personne vers le patrimoine. On passe d’une logique exclusivement fondée sur la sanction de l’auteur à une logique complémentaire: retirer au crime les profits qu’il a générés.

Een concreet voorbeeld: iemand die ervan wordt verdacht betrokken te zijn bij een omvangrijke drugshandel bezit een villa ter waarde van twee miljoen euro, verschillende appartementen, luxeauto's, aanzienlijke bedragen op diverse rekeningen en aandelen in verschillende bedrijven. Sommige bezittingen zijn bovendien op naam van familieleden of bedrijven gezet.

Uit een vermogensonderzoek blijkt dat er een grote discrepantie bestaat tussen dat vermogen en de gekende legale inkomsten. Voorts zijn er meerdere aanwijzingen dat het vermogen afkomstig is uit strafbare feiten. Niettemin kan de strafrechtelijke procedure niet worden afgerond, bijvoorbeeld omdat de verdachte is overleden, is gevlucht of het voor langere tijd onmogelijk is hem te berechten.

In een dergelijke situatie zou het feit dat er geen veroordeling kan worden uitgesproken niet automatisch mogen leiden tot de teruggave van het vermogen waarvan de criminele herkomst voor de rechter toch kan worden aangetoond.

De preventieve burgerrechtelijke verbeurdverklaring wil juist die lacune verhelpen.

Een beslissing die in handen blijft van de rechter

Een verbeurdverklaring zonder veroordeling betekent uiteraard niet dat er geen rechter aan te pas komt. De maatregel zou pas kunnen worden opgelegd na afloop van een gerechtelijke procedure op tegenspraak, waarin de betrokkene de door het openbaar ministerie aangevoerde elementen zou kunnen betwisten, de geoorloofde herkomst van zijn vermogen zou kunnen aantonen en de bij wet voorziene rechtsmiddelen zou kunnen aanwenden.

De uitspraak van de rechtbank zou moeten berusten op een daadwerkelijk vermogensonderzoek. Het zal aan het openbaar ministerie zijn om voldoende ernstige aanwijzingen aan te voeren waarmee de criminele herkomst van het betrokken vermogen kan worden aangetoond.

Duidelijke onevenredigheid tussen de waarde van het vermogen en de legale inkomsten van de betrokkene zou een belangrijke aanwijzing kunnen zijn, maar zou op zichzelf geen grond kunnen vormen voor verbeurdverklaring. De onevenredigheid moet in samenhang met andere factoren worden beoordeeld: de omstandigheden waarin de goederen zijn verkregen, het gebruik van stromannen of schijnbedrijven, onverklaarbare geldstromen, banden met criminele activiteiten of herinvestering van de opbrengsten daarvan.

Prenons un exemple concret. Une personne soupçonnée d'être impliquée dans un important trafic de stupéfiants dispose d'une villa de deux millions d'euros, de plusieurs appartements, de voitures de luxe, de sommes importantes placées sur différents comptes et de participations dans plusieurs sociétés. Certains biens ont par ailleurs été placés au nom de proches ou de sociétés.

Une enquête patrimoniale fait apparaître une disproportion considérable entre cette fortune et les revenus licites connus et rassemble différents éléments indiquant son origine criminelle. Pourtant, la procédure pénale ne peut aller jusqu'à son terme, par exemple parce que le suspect est décédé, a pris la fuite ou se trouve durablement dans l'impossibilité d'être jugé.

Dans une telle situation, l'impossibilité d'obtenir une condamnation ne devrait pas automatiquement conduire à la restitution d'un patrimoine dont l'origine criminelle peut néanmoins être établie devant un juge.

C'est précisément cet angle mort que la confiscation civile préventive entend combler.

Une décision qui reste entre les mains du juge

Une confiscation sans condamnation ne signifie évidemment pas une confiscation sans juge. La mesure ne pourrait être prononcée qu'à l'issue d'une procédure judiciaire contradictoire, au cours de laquelle la personne concernée pourrait contester les éléments présentés par le ministère public, faire valoir l'origine licite de ses biens et exercer les voies de recours prévues par la loi.

La décision du tribunal devrait reposer sur une véritable enquête patrimoniale. Il appartiendrait au ministère public de présenter des éléments suffisamment sérieux permettant d'établir l'origine criminelle des avoirs concernés.

La disproportion manifeste entre la valeur du patrimoine et les revenus licites de la personne pourrait constituer un indice important, mais elle ne pourrait, à elle seule, justifier une confiscation. Elle devrait être appréciée avec d'autres éléments: circonstances d'acquisition des biens, utilisation de prête-noms ou de sociétés écrans, mouvements financiers inexpliqués, liens avec des activités criminelles ou réinvestissement de leurs produits.

De beslissing tot verbeurdverklaring moet met bijzondere redenen worden omkleed en in overeenstemming zijn met het evenredigheidsbeginsel.

Ook de rechten van derden die te goeder trouw handelen, zouden moeten worden beschermd. De verbeurdverklaring kan betrekking hebben op goederen die zijn overgedragen aan een naaste, een bedrijf of een andere tussenpersoon, wanneer die overdracht tot doel heeft de herkomst of de werkelijke eigenaar te verbergen. Daarentegen zou iemand die een goed te goeder trouw en zonder kennis van de criminele herkomst ervan heeft verworven, zijn rechten voor de rechter moeten kunnen doen gelden.

Van voorlopige inbeslagname tot definitieve verbeurdverklaring

Er moet ook een duidelijk onderscheid worden gemaakt tussen inbeslagname en burgerrechtelijke verbeurdverklaring. Inbeslagname is een voorlopige maatregel waarmee tijdens een onderzoek of een procedure een goed onder gerechtelijk toezicht wordt geplaatst teneinde te voorkomen dat het wordt verkocht, overgedragen of verborgen. Het kan bijvoorbeeld gaan om een bankrekening, een auto of een onroerend goed.

Preventieve burgerrechtelijke verbeurdverklaring vindt in een andere fase plaats en heeft een ander doel. Laatstgenoemde maatregel beoogt een vermogensbestanddeel of een goed definitief te ontnemen wanneer in een gerechtelijke procedure is aangetoond dat het van criminele oorsprong is, zelfs als de eigenaar niet strafrechtelijk is veroordeeld.

De twee mechanismes zijn dan ook complementair: door de inbeslagname wordt het vermogen of het goed voorlopig geblokkeerd; door de verbeurdverklaring wordt, onder toezicht van de rechter, de definitieve ontneming ervan geregeld.

Een evolutie aangejaagd door het Europees recht

Deze evolutie past in een Europese trend.

Richtlijn (EU) 2024/1260 van het Europees Parlement en de Raad van 24 april 2024 betreffende ontneming en confiscatie van vermogensbestanddelen verwacht van de lidstaten dat ze voorzien in bepaalde mogelijkheden voor verbeurdverklaring zonder veroordeling. De richtlijn beoogt met name situaties waarin een ingeleide strafrechtelijke procedure niet kan worden voltooid vanwege de ziekte, de vlucht of het overlijden van de betrokkene dan wel, onder bepaalde voorwaarden, de verjaring.

La décision de confiscation devrait être spécialement motivée et respecter le principe de proportionnalité.

Les droits des tiers de bonne foi devraient également être protégés. La confiscation pourrait concerner des biens transférés à un proche, à une société ou à un autre intermédiaire lorsque ce transfert vise à dissimuler leur origine ou leur véritable propriétaire. En revanche, une personne ayant acquis un bien de bonne foi et sans connaissance de son origine criminelle devrait pouvoir faire valoir ses droits devant le tribunal.

De la saisie provisoire à la confiscation définitive

Il convient également de distinguer clairement la saisie de la confiscation civile. La saisie est une mesure provisoire. Elle permet, pendant une enquête ou une procédure, de placer un bien sous le contrôle de la justice afin d'éviter qu'il soit vendu, transféré ou dissimulé. Elle peut notamment concerner un compte bancaire, un véhicule ou un immeuble.

La confiscation civile préventive intervient à un autre stade et poursuit un autre objectif. Elle permet de retirer définitivement un patrimoine ou un bien lorsqu'une procédure judiciaire a établi son origine criminelle, même en l'absence de condamnation pénale de son propriétaire.

Les deux mécanismes sont donc complémentaires: la saisie immobilise provisoirement le patrimoine ou le bien; la confiscation en organise, sous le contrôle du juge, le retrait définitif.

Une évolution encouragée par le droit européen

Cette évolution s'inscrit dans le mouvement engagé au niveau européen.

La directive (UE) 2024/1260 du Parlement européen et du Conseil du 24 avril 2024 relative au recouvrement et à la confiscation d'avoirs demande aux États membres de prévoir certaines possibilités de confiscation sans condamnation. Elle vise notamment les situations dans lesquelles une procédure pénale a été engagée mais ne peut aller jusqu'à son terme en raison de la maladie, de la fuite ou du décès de la personne concernée ou, sous certaines conditions, de la prescription.

De verbeurdverklaring gebeurt evenwel nooit automatisch. De rechter moet over voldoende informatie beschikken om te oordelen dat zonder de belemmering de procedure tot een veroordeling had kunnen leiden. Hij moet ook het verband kunnen leggen tussen de betreffende goederen en de criminele activiteit.

Aldus verankert de richtlijn het essentiële beginsel dat het uitblijven van een veroordeling niet zomaar wil zeggen dat er geen bewijs of rechterlijk toezicht was.

De Italiaanse ervaringen met preventieve verbeurdverklaring

Italië is nog een stap verder gegaan en hanteert al langer een specifiek systeem van *confisca di prevenzione*, vooral om de strijd met de maffia aan te binden.

Die regeling is ontsproten aan de feitelijke vaststelling dat individuen met banden met de georganiseerde misdaad soms moeilijk te veroordelen waren voor welbepaalde misdrijven, terwijl de omvang van hun vermogen niet strookte met hun legale inkomen.

Zo biedt het Italiaans recht de mogelijkheid om, mits is voldaan aan de wettelijke voorwaarden, vermogens te confisqueren die niet louter op basis van geoorloofde inkomsten te verklaren vallen of die lijken voort te komen uit illegale praktijken. De regeling heeft ook betrekking op goederen die de persoon indirect bezit via naasten, stromannen of juridische constructies.

Die aanpak gaat evenwel verder dan de Europese richtlijn: het is een echte preventieve vermogensmaatregel die dus niet noodzakelijkerwijs staat of valt met het mislukken van een strafprocedure.

Een hiaat in het Belgisch recht dichten

Het Belgisch recht voorziet thans niet in een algemene en op zich staande procedure die vergelijkbaar is met de preventieve civiele verbeurdverklaring.

In het nieuwe Strafwetboek zijn de verbeurdverklaringsregelingen nochtans flink aangescherpt. Artikel 53 regelt de verbeurdverklaring als bijkomende straf en biedt inzonderheid de mogelijkheid de vermogensvoordelen die uit het misdrijf zijn verkregen, de goederen die in de plaats ervan zijn gesteld alsook de inkomsten uit die tegoeden te confisqueren.

Daarnaast is er artikel 70 van hetzelfde Strafwetboek, dat voorziet in verbeurdverklaring als beveiligingsmaatregel

La confiscation n'est cependant jamais automatique. Le juge doit disposer d'éléments suffisants pour considérer que la procédure aurait pu conduire à une condamnation si l'obstacle n'était pas intervenu. Il doit également pouvoir établir le lien entre les biens concernés et l'activité criminelle.

La directive consacre ainsi un principe essentiel: l'absence de condamnation ne signifie ni absence de preuve ni absence de contrôle judiciaire.

L'expérience italienne de la confiscation préventive

L'Italie est allée plus loin en développant depuis longtemps un système spécifique de *confisca di prevenzione*, notamment dans le cadre de sa lutte contre les organisations mafieuses.

Ce dispositif est né d'un constat pratique: certains individus liés à la criminalité organisée étaient difficiles à condamner pour des infractions déterminées alors qu'ils disposaient de patrimoines considérables sans rapport avec leurs revenus licites.

Le droit italien permet ainsi, lorsque les conditions prévues par la loi sont réunies, de confisquer certains patrimoines présentant une disproportion significative avec les ressources légales ou apparaissant comme le produit ou le réinvestissement d'activités illicites. Le dispositif peut également atteindre les biens dont la personne dispose indirectement par l'intermédiaire de proches, de prête-noms ou de structures juridiques.

Cette approche est toutefois plus large que celle prévue par la directive européenne: elle constitue une véritable mesure patrimoniale préventive, qui ne dépend pas nécessairement de l'échec d'une procédure pénale déterminée.

Combler une lacune du droit belge

Le droit belge ne connaît pas actuellement de procédure générale et autonome comparable de confiscation civile préventive.

Le nouveau Code pénal renforce pourtant considérablement les mécanismes de confiscation. Son article 53 organise la confiscation comme peine accessoire et permet notamment d'atteindre les avantages patrimoniaux tirés de l'infraction, les biens qui leur ont été substitués et les revenus provenant de ces avoirs.

L'article 70 du Code pénal prévoit également une confiscation à titre de mesure de sûreté pouvant intervenir

in bepaalde situaties waarin geen veroordeling wordt uitgesproken. Die bepaling heeft evenwel hoofdzakelijk betrekking op zaken waarvan het bezit of de omloop een gevaar inhoudt voor de openbare orde, de veiligheid of de volksgezondheid. Het betreft dus geen algemene regeling om beslag te leggen op onroerend, financieel of vennootschapsvermogen waarvan de criminele oorsprong los van een strafrechtelijke veroordeling is aangetoond.

Derhalve strekt dit wetsvoorstel niet tot vervanging, maar tot aanvulling van de bestaande regelingen.

Het behelst een specifieke vermogensprocedure die de rechter de mogelijkheid biedt op te treden wanneer aan de strikte wettelijke voorwaarden is voldaan en er voldoende solide bewijs voorligt om vast te stellen dat de betreffende goederen een criminele oorsprong hebben.

In die nieuwe procedure moeten sterke vangrails worden ingebouwd: verplichte tussenkomst van een rechter, debat op tegenspraak, door het openbaar ministerie te leveren initiële bewijzen, een bij wet bepaalde bewijsstandaard, een specifiek gemotiveerde beslissing, inachtneming van het eigendomsrecht, bescherming van derden te goeder trouw en het recht op een doeltreffende voorziening in rechte.

Het uiteindelijke doel kan worden samengevat in een eenvoudig beginsel, met name dat de onmogelijkheid om iemand te veroordelen niet noodzakelijk inhoudt dat goederen waarvan het gerecht de criminele oorsprong kan aantonen, moeten worden teruggeven.

De preventieve civiele verbeurdverklaring zou aldus een nieuw wapen zijn in de strijd tegen de georganiseerde criminaliteit: geen alternatieve oplossing voor vervolging en strafrechtelijke veroordeling, maar een wettelijk geregelde en afgebakende aanvullende regeling om te waarborgen dat ook wanneer het onmogelijk blijkt iemand een sanctie op te leggen, de opbrengsten uit het misdrijf alsnog kunnen worden afgenomen.

dans certaines situations sans condamnation. Mais cette disposition concerne essentiellement des choses dont la possession ou la circulation présente un danger pour l'ordre public, la sécurité ou la santé publique. Elle ne constitue donc pas un mécanisme général permettant d'appréhender un patrimoine immobilier, financier ou social dont l'origine criminelle serait établie indépendamment d'une condamnation pénale.

La présente proposition entend dès lors compléter, et non remplacer, les mécanismes existants.

Elle prévoit une voie patrimoniale spécifique permettant au juge d'intervenir lorsque les conditions strictes fixées par la loi sont réunies et que des éléments suffisamment solides permettent d'établir l'origine criminelle des biens concernés.

Cette nouvelle procédure devra être entourée de garanties fortes: intervention obligatoire d'un juge, débat contradictoire, charge initiale de la preuve reposant sur le ministère public, niveau de preuve défini par la loi, décision spécialement motivée, respect du droit de propriété, protection des tiers de bonne foi et droit à un recours effectif.

L'objectif peut finalement être résumé en un principe simple: l'impossibilité de condamner une personne ne doit pas nécessairement conduire à restituer des biens dont la justice est en mesure d'établir l'origine criminelle.

La confiscation civile préventive constituerait ainsi un nouvel instrument dans la lutte contre la criminalité organisée: non pas une solution alternative aux poursuites et aux condamnations pénales, mais un mécanisme complémentaire légalement encadré et limité, destiné à garantir que, même lorsque la sanction de la personne se révèle impossible, le crime ne puisse conserver les profits qu'il a générés.

Khalil Aouasti (PS)
Caroline Désir (PS)
Hugues Bayet (PS)
Sophie Thémont (PS)
Ridouane Chahid (PS)
Lydia Mutyebele Ngoi (PS)
Frédéric Daerden (PS)
Éric Thiébaut (PS)
Pierre-Yves Dermagne (PS)

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 74 van de Grondwet.

Art. 2

In het Strafwetboek wordt een artikel 54*bis* ingevoegd, luidende:

“Artikel 54*bis*. Preventieve verbeurdverklaring

§ 1. Ongeacht enige strafrechtelijke veroordeling kan de rechtbank op verzoek van de federaal procureur of de procureur des Konings bij wijze van preventieve maatregel de verbeurdverklaring van goederen gelasten wanneer uit een geheel van precieze, ernstige en onderling overeenstemmende elementen blijkt dat die goederen rechtstreeks of onrechtstreeks afkomstig zijn van criminele activiteiten dan wel de herbelegging vormen van de opbrengsten ervan.

§ 2. De in paragraaf 1 bedoelde preventieve verbeurdverklaring is mogelijk wanneer een strafrechtelijke procedure werd opgestart maar niet kon worden voortgezet wegens een of meer van de volgende omstandigheden:

1° ziekte van de verdachte of vervolgde;

2° vlucht van de verdachte of vervolgde;

3° overlijden van de verdachte of vervolgde;

4° verstrijken van de verjaringstermijn voor het desbetreffende misdrijf na de inleiding van de strafprocedure.

§ 3. Om de herkomst van de goederen te beoordelen kan de rechtbank onder meer rekening houden met:

1° de kennelijke wanverhouding tussen de waarde van het betrokken vermogen en de inkomsten, middelen of geoorloofde economische activiteiten van de persoon die dat vermogen bezit of die erover beschikt;

2° het ontbreken van een geloofwaardige en verifieerbare verklaring met betrekking tot de geoorloofde herkomst van de goederen;

3° de omstandigheden waarin de goederen werden verworven, in bezit gehouden, overgedragen of verborgen;

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l’article 74 de la Constitution.

Art. 2

Il est inséré dans le Code pénal un article 54*bis* rédigé comme suit:

“Article 54*bis*. La confiscation préventive

§ 1er. Indépendamment de toute condamnation pénale, à la requête du procureur fédéral ou du procureur du Roi, le tribunal peut ordonner, à titre préventif, la confiscation de biens lorsqu’il résulte d’un ensemble d’éléments précis, sérieux et concordants que ceux-ci proviennent directement ou indirectement d’activités criminelles ou constituent le réemploi de leurs produits.

§ 2. La confiscation préventive visée au paragraphe 1er est possible lorsqu’une procédure pénale a été engagée mais n’a pu être poursuivie en raison d’une ou de plusieurs des circonstances suivantes:

1° la maladie du suspect ou de la personne poursuivie;

2° la fuite du suspect ou de la personne poursuivie;

3° le décès du suspect ou de la personne poursuivie;

4° l’expiration du délai de prescription pour l’infraction pénale concernée après l’ouverture de la procédure pénale.

§ 3. Pour apprécier l’origine des biens, le tribunal peut notamment tenir compte:

1° de la disproportion manifeste entre la valeur du patrimoine concerné et les revenus, ressources ou activités économiques licites de la personne qui en est propriétaire ou en a la disposition;

2° de l’absence d’explication crédible et vérifiable quant à l’origine licite des biens;

3° des circonstances dans lesquelles les biens ont été acquis, détenus, transférés ou dissimulés;

4° het gebruik van natuurlijke of rechtspersonen, van juridische constructies of van enige andere tussenschakels die het mogelijk maken de eigenaar, de uiteindelijke begunstigde of de herkomst van de goederen te verhullen;

5° elk element dat een verband aantoont tussen de betrokken goederen en een criminele activiteit die een vermogensvoordeel kan opleveren.

§ 4. Wanneer de federaal procureur of procureur des Konings precieze, ernstige en onderling overeenstemmende elementen aanvoert die de criminele herkomst van de goederen aannemelijk maken, krijgt de betrokkene de gelegenheid om de geoorloofde herkomst ervan via gelijk welk rechtsmiddel aan te tonen.

§ 5. De verbeurdverklaring kan betrekking hebben op goederen die de betrokkene bezit of waarover hij rechtstreeks of onrechtstreeks beschikt, ook via een natuurlijke persoon of een rechtspersoon.

Ze kan eveneens betrekking hebben op goederen die aan een derde zijn overgedragen, wanneer uit de omstandigheden blijkt dat die derde wist of redelijkerwijs had moeten weten dat de overdracht tot doel had de herkomst van de goederen te verbergen of de verbeurdverklaring ervan te voorkomen.

§ 6. De verbeurdverklaring wordt door de rechtbank gelast na afloop van een procedure op tegenspraak. In de beslissing worden de betrokken goederen geïdentificeerd, worden de gronden uiteengezet op basis waarvan de criminele oorsprong is vastgesteld en wordt gemotiveerd waarom de maatregel noodzakelijk en evenredig is.

De rechten van derden te goeder trouw worden gewaarborgd.”.

16 september 2026

4° de l’utilisation de personnes physiques ou morales, de constructions juridiques ou de tout autre intermédiaire permettant d’en dissimuler le propriétaire, le bénéficiaire effectif ou l’origine;

5° de tout élément établissant un lien entre les biens concernés et une activité criminelle susceptible de procurer un avantage patrimonial.

§ 4. Lorsque le procureur fédéral ou le procureur du Roi produit des éléments précis, sérieux et concordants rendant vraisemblable l’origine criminelle des biens, la personne concernée est mise en mesure d’en justifier l’origine licite par tous moyens de droit.

§ 5. La confiscation peut porter sur les biens dont la personne concernée est propriétaire ou dont elle a, directement ou indirectement, la disposition, y compris par l’intermédiaire d’une personne physique ou morale.

Elle peut également porter sur les biens transférés à un tiers lorsque les circonstances permettent d’établir que celui-ci savait ou devait raisonnablement savoir que le transfert avait pour objet de dissimuler l’origine des biens ou d’en éviter la confiscation.

§ 6. La confiscation est ordonnée par le tribunal à l’issue d’une procédure contradictoire. La décision identifie les biens concernés, expose les éléments permettant d’en retenir l’origine criminelle et justifie le caractère nécessaire et proportionné de la mesure.

Les droits des tiers de bonne foi sont garantis.”.

16 septembre 2026

Khalil Aouasti (PS)
Caroline Désir (PS)
Hugues Bayet (PS)
Sophie Thémont (PS)
Ridouane Chahid (PS)
Lydia Mutyebele Ngoi (PS)
Frédéric Daerden (PS)
Éric Thiébaut (PS)
Pierre-Yves Dermagne (PS)

Centrale drukkerij - Imprimerie centrale